

Høringssvar over udkast til forslag til lov om ændring af universitsloven (Bedre rammer for ledelse)

Dansk Magisterforening har fra Uddannelses- og Forskningsministeriet modtaget udkast til forslag til lov om ændring af universitsloven.

I dette høringssvar lægger Dansk Magisterforening vægt på, at universitetet fortsat kan være i samspil med omverdenen, og at en revidering af styreformerne på universiteterne har universiteternes formål som sit grundlag.

Danmarks otte universiteters formål er at bedrive forskning, værne om forskningsfriheden, tilbyde forskningsbaserede uddannelser indtil højeste internationale niveau samt gennem samarbejde med det omgivende samfund bidrage til at fremme vækst, velfærd og udvikling af samfundet.

Kontrakter med respekt for forskellighed

De otte universiteter er i dag kendetegnet ved stor spændvidde og forskellighed både i bredden af uddannelsesudbud, forskningsfelter samt international og regional tilknytning. Den spændvidde afspejles også i ledelsernes strategiske fokus, og derfor støtter Dansk Magisterforening lovforslagets omlægning af de nuværende udviklingskontrakter til institutionsspecifikke strategiske rammekontrakter. En afgørende forudsætning for, at de nye rammekontrakter bliver et brugbart og reelt styringsredskab for institutionen, er, at kontrakterne bliver indgået på baggrund af gensidig respektfuld dialog, ligesom det er væsentligt, at de bliver indgået efter en åben dialog med både bestyrelsen og rektor og ikke blot med bestyrelsesformanden.

Armslængdeprincippet er væsentligt

Til gengæld mener Dansk Magisterforening ikke, at den foreslåede udpegningsprocedure af de eksterne medlemmer af bestyrelsen er hensigtsmæssig, da den, omend indirekte, reelt afskaffer armslængdeprincippet i forhold til det politiske system, her repræsenteret ved ministeren og ministeriet. Dermed er lovforslaget et markant brud med politisk uafhængige universitetsbestyrelser og dermed også med forskningsfriheden.

Lovforslagets indstillings- og udpegningsprocedure og ikke mindst ministerens udpegning af formanden for udpegningsorganet betyder, at der fremover vil kunne stilles spørgsmålstegn ved universiteternes faglige selvstyre. Dermed vil lovforslaget komme til at betyde en alvorlig svækkelse af universiteternes internationale renommé herunder deres evne til at tiltrække internationale forskningsmidler og udenlandske forskere på højeste niveau.

Ansatte og studerendes medbestemmelse

Samtidig er det påfaldende, hvor markant fraværende universitetets ansatte og studerende er i indstillings- og udpegningsorganet. Det er en nedprioritering af universitetets stolte tradition for medbestemmelse og

medinddragelse af ansatte (VIP og TAP) og studerende, som blandt andet eksisterer i de nuværende modeller for valg af eksterne bestyrelsesmedlemmer.

Dermed markerer forslaget et brud med universitetslovens bestemmelse om, at "bestyrelsen [skal] sikre, at der er medbestemmelse og medinddragelse af medarbejdere og studerende i væsentlige beslutninger".

Med lovforslaget fravælges bevidst den viden og erfaring, som ansatte og studerende kan bidrage med ved indstilling og udpegning af eksterne bestyrelsesmedlemmer. Det betyder, at der kan ske en afkobling mellem den øverste ledelse og resten af institutionen, og dermed bliver bestyrelsens legitimitet svækket. Det mener Dansk Magisterforening, vil være uheldigt.

Sammenfatning

Disse to forhold sammenholdt med, at fortolkningen af "universiteternes store samfundsmæssige betydning" (fra lovforslagets indledning) indsnævres til, at samfundsansvaret alene bæres af ministeren, idet han udpeger formanden for udpegningsorganet og godkender bestyrelsesformanden, betyder, at Dansk Magisterforening ikke kan støtte lovforslagets ændringer af udpegningsproceduren. Vi vurderer, at forslaget vil være kontraproduktivt i forhold til universiteternes formål og vil skade såvel universiteternes renommé som bestyrelsens legitimitet.

Forslag til anden løsningsmodel

Dansk Magisterforening mener, at det er muligt at fjerne den nuværende mulighed for selvsupplering af universiteternes bestyrelser gennem en anden model end den i lovforslaget foreslåede.

Det kan ske ved, at der indføres et repræsentantskab med udpegningsbemyndigelse og med medlemmer fra erhvervsliv, virksomheder, aftagerpaneler, institutternes Advisory Boards, offentlige institutioner herunder andre uddannelsesinstitutioner, civilsamfund og faglige, regionale eller internationale samarbejdspartnere samt repræsentanter for det videnskabelige personale, det teknisk-administrative personale og de studerende. Repræsentantskabets antal samt medlemmer bør udpeges efter procedurer fastsat af hvert enkelt universitet.

Et repræsentantskab vil kunne være forskelligt i størrelse og sammensætning fra universitet til universitet og dermed afspejle det enkelte universitets særkende, faglige, regionale og internationale relationer. For at sikre at repræsentantskabet har kendskab til universitetets ledelsesbehov, skal der være kontakt mellem bestyrelse og repræsentantskab i løbet af valgperioden. Formanden for repræsentantskabet vælges af dets midte.

Repræsentantskabet udpeger de eksterne bestyrelsesmedlemmer efter indstilling fra et indstillingsorgan, men det skal være den samlede universitetsbestyrelse, der vælger bestyrelsesformanden af sin midte. Dermed får bestyrelsesformanden større legitimitet, da vedkommende kan handle på baggrund af hele sin bestyrelse.

Denne model anvendes allerede i dag af flere universiteter, og den vil kunne understrege, at universiteterne er i nært samspil med omverden og deres relevante interessenter og dermed også universiteternes sam-

fundsmæssige betydning. Hvis udpegningen ligger i repræsentantskabet, sikres der således et stærkere samfundsmæssigt aftryk, uden at der bliver gået på kompromis med det faglige selvstyre og armlængdeprincippet til det politiske system.

Skematisk fremstilling af en løsningsmodel, der sikrer samspil med omverden:

